DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 12 september 1996 *

I mål C-251/94,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Spanien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Eduardo Lafuente Nieto

och

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) och Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

angående tolkningen och giltigheten av artikel 47.1 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6) och efter den anpassning som skett genom bilaga 1 VIII i akt för anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Republiken Portugal och anpassningarna av fördragen (EGT nr L 302, 1985, s. 170), samt av tolkningen av artikel 46.2 i samma förordning,

meddelar

* Rättegångsspråk: spanska.

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D. A. O. Edward samt domarna J.-P. Puissochet (referent), P. Jann, L. Sevón och M. Wathelet,

generaladvokat: A. La Pergola,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Lafuente Nieto, genom advokaterna Abelardo Vázquez Conde, Roque Méndez Robleda och Benjamín Mayo Martínez, Orense,

— Konungariket Spaniens regering, genom Alberto J. Navarro González, generaldirektör för samordning av gemenskapsrättsliga och gemenskapsinstitutionella frågor, och Miguel Bravo-Ferrer Delgado, abogado del Estado, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska unionens råd, genom Sophia Kyriakopoulou och Ignacio Díez Parra, båda rättstjänsten, i egenskap av ombud, och

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Maria Patakia och Blanca Rodríguez Galindo, båda rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 2 maj 1996 av: Lafuente Nieto, företrädd av Abelardo Vázquez Conde, Roque Méndez Robleda och Benjamín Mayo Martínez, den spanska regeringen, företrädd av Miguel Bravo-Ferrer Delgado, rådet, företrätt av Sophia Kyriakopoulou och Ignacio Díez Parra, och kommissionen, företrädd av Maria Patakia och I. Martínez del Peral, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

och efter att den 20 juni 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Genom beslut av den 31 maj 1994, som inkom till domstolen den 13 september samma år, har Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget begärt att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande sex frågor angående tolkningen och giltigheten av artikel 47.1 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6), och efter den anpassning som skett genom bilaga 1 VIII i akten för anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Republiken Portugal och för anpassningarna av fördragen (EGT nr L 302, 1985, s. 170, nedan kallad förordningen), samt av tolkningen av artikel 46.2 i samma förordning.

2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för en tvist mellan Lafuente Nieto å ena sidan och spanska institutioner för social trygghet — Instituto Nacional de la Seguridad Social (nedan kallad INSS) och Tesorería General de la Seguridad Social (nedan kallad TGSS) — angående beräkningen av hans invalidpension.

3 Lafuente Nieto, som är arbetstagare av spansk nationalitet och som varit anställd i Spanien (före år 1969) och sedan i Tyskland (fram till år 1990), drabbades i juli 1990 av total och bestående arbetsoförmåga. Den behöriga tyska institutionen beviljade honom en invalidpension vars belopp — av skäl som den hänskjutande domstolen inte känner till — beräknades utan att avgiftsperioderna i Spanien beaktades. INSS, som är den behöriga spanska institutionen, beviljade den berörde en invalidpension för total och bestående arbetsoförmåga på grund av en sjukdom som inte var någon yrkessjukdom.

4 Det framgår av beslutet om hänskjutande att det pensionsbelopp som, enligt spansk rätt, en industrianställd har rätt till som har uppnått 48 år och 3 månaders ålder den dag då han drabbas av en total arbetsoförmåga som är resultatet av en sjukdom som inte är någon yrkessjukdom, vilket är fallet med Lafuente Nieto, inte varierar beroende av avgiftsperioderna eller arbetstagarens karriär. Enligt artikel 2.2 b i lag 26/1985 av den 31 juli 1985 underställs emellertid rätten till pension två villkor; dels måste arbetstagaren ha betalat avgifter under en period som åtminstone motsvarar en fjärdedel av den tid som gått sedan han fyllde 20 år, dels måste en femtedel av det minimiantal avgiftsperioder som krävs ha inträffat under de tio år som har föregått den tidpunkt då invaliditeten uppstod.

5 När dessa villkor har uppfyllts beräknas pensionsbeloppet på grundval av arbetstagarens genomsnittliga avgifter under de 84 månader som omedelbart har föregått den dag då invaliditeten uppstod. Om denna period emellertid innehåller faser under vilka arbetstagaren inte har varit avgiftsskyldig, genomförs beräkningen som om han alltså skulle ha betalat avgifter på grundval av minimigrunden. Dessutom indexeras avgifterna för de första 60 månaderna av denna — faktiska eller fiktiva — period efter det officiella konsumentprisindexets utveckling under varje månad till slutet av den period då uppräkningen sker (artikel 3.1 och 3.4 i den ovan nämnda lagen av den 31 juli 1985).

6 Det pensionsbelopp som Lafuente Nieto beviljades och som bestämdes till 9 226 PTA i månaden (betalbart för 14 månader om året), fastställdes med utgångspunkt i antalet försäkringsperioder som fullgjorts i Spanien jämfört med de försäkringsperioder som fullgjorts i de två medlemsstater i vilka han hade arbetat, i enlighet med den regel för beräkning av grunderna för minimiavgiften som föreskrivits för de fall i vilka arbetstagaren inte är avgiftsskyldig. INSS har nämligen ansett att den berörde inte var avgiftsskyldig i den mening som avses i den spanska lagstiftningen under den period av 84 månader som skulle beaktas vid beräkningen av den huvudsakliga beräkningsgrunden (det vill säga från juli 1983 till juni 1990), eftersom han då arbetade i Tyskland.

7 Lafuente Nieto ifrågasatte detta belopp och yrkade en summa av 56 485 PTA som fastställts enligt en beräkningsmetod som på två punkter skiljer sig från den som INSS använt. Dels beaktas i denna beräkningsgrund för pensionen grunder med utgångspunkt från vilka de avgifter beräknats som har inbetalats i Tyskland under den period som omedelbart föregick uppkomsten av hans invaliditet utan att dessa grunder emellertid skulle kunna överskrida den övre gräns som var tillämplig i Spanien under samma tid och genom att tillämpa minimigrunden för de månader under vilka han inte betalade avgifter i Tyskland. Dels tillämpas proratataregeln inte vid jämförelsen av den spanska avgiftsperioden med alla avgiftsperioder i Spanien och Tyskland, utan vid jämförelsen med den minimiavgiftsperiod som enligt den spanska lagstiftningen är nödvändig för att få rätt till pension.

8 Efter att tvisten genom ett klagomål inlämnats till Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco, har denna begärt att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande följande frågor:

"1) Skall artikel 47.1 e i förordning (EEG) nr 1408/71 (i den version som var gällande i juli 1990) — i fråga om den faktiska situation som regleras där — tolkas så, att den omfattar en sådan bestämmelse som den i artikel 3 i lag 26/1985 av den 31 juli 1985 till vilken det hänvisas i punkt 2 B i sakbeskrivningen i förevarande beslut, eller omfattas en sådan bestämmelse av artikel 47.1 b i nämnda gemenskapsbestämmelse?

2) För det fall att föregående fråga besvaras så, att den spanska lagstiftning som där nämns omfattas av den faktiska situation som regleras i artikel 47.1 e i förordning (EEG) nr 1408/71, skall den regel som återfinns där

a) tolkas så, att det genom denna införs en regel vid sidan om den spanska regeln, vilken är en fristående gemenskapsrättslig regel för beräkning av de genomsnittliga avgifterna, och som består i, och utgörs av medelvärdet av de i Spanien gällande högsta och lägsta avgifterna,

b) eller skall den tolkas så, att den inte innehåller någon fristående regel för beräkning av de genomsnittliga avgifterna, eftersom denna skall beräknas enligt spansk nationell rätt men utan att det är möjligt att i detta avseende beakta någon av de avgifter som betalats till den behöriga institutionen i en annan medlemsstat i enlighet med där gällande lagstiftning,

c) eller skall den slutligen tolkas så, att den inte innehåller någon fristående regel för beräkning av de genomsnittliga avgifterna, eftersom denna skall beräknas enligt spansk nationell rätt så, att det för detta ändamål beaktas avgifter som betalats till den behöriga institutionen i en annan medlemsstat enligt dess lagstiftning i den mån nämnda avgifter även skulle ha betalats i Spanien enligt den spanska lagstiftningen, om den händelse som gett upphov till betalningen i den andra medlemsstaten skulle ansetts ha inträffat i Spanien?`

3) För det fall att den riktiga tolkningen av artikel 47.1 e i förordning (EEG) nr 1408/71 skulle utgöras av en av de första två tolkningar som föreslagits i den föregående tolkningsfrågan, utgör då den ovan nämnda bestämmelsen ett åsidosättande av föreskriften enligt artikel 51 i EEG-fördraget i förening med principen om fri rörlighet för arbetstagare som föreskrivs i artikel 48 och är den följaktligen ogiltig?

4) För det fall att domstolen besvarar den första tolkningsfrågan så, att bestämmelserna i artikel 3 i lag 26/1985 av den 31 juli 1985 omfattas av den faktiska situation som regleras i artikel 47.1 b i förordning (EEG) nr 1408/71, skall regeln i den sistnämnda artikeln

a) tolkas så, att den inte medger att det vid beräkningen av den huvudsakliga beräkningsgrunden för pension vid permanent invaliditet eller ålderspension tas hänsyn till de avgifter som betalats till den behöriga institutionen i den andra medlemsstaten enligt dess lagstiftning,

b) eller skall den tolkas så, att den gör det möjligt att vid beräkningen beakta de avgifter som betalats till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten i enlighet med dess lagstiftning i den mån dessa avgifter även skulle ha betalats i Spanien enligt den nationella lagstiftningen, om den faktiska omständighet som gett upphov till avgiftsskyldigheten i den andra medlemsstaten skulle ansetts ha uppkommit i Spanien?

5) För det fall att domstolen beslutar att den riktiga tolkningen av artikel 47.1 b i förordning (EEG) nr 1408/71 är den första av de två tolkningar som har föreslagits i den föregående tolkningsfrågan, står då denna bestämmelse i strid med föreskriften i artikel 51 i EEG-fördraget i förening med principen om fri rörlighet för arbetstagare som föreskrivs i artikel 48 och är den följaktligen ogiltig?

6) Skall den faktiska situation som avses i artikel 46.2 c i förordning (EEG) nr 1408/71 i den version som var gällande i juli 1990, oberoende av domstolens svar på de föregående tolkningsfrågorna, anses omfatta pensioner vid permanent invaliditet som är resultatet av en sjukdom som inte är en yrkessjukdom vilka föreskrivs genom det allmänna systemet i Spanien för social trygghet och skall den följaktligen uppfattas så, att den maximala tid till vilken denna bestämmelse hänför sig är den kortaste avgiftsperiod som krävs för att få rätt att uppbära en sådan förmån?"

Bestämmelser som har samband med tvisten vid den nationella domstolen

9 Innan tolkningsfrågorna besvaras skall det erinras om innehållet i de bestämmelser som är i fråga i tvisten vid den nationella domstolen, i den lydelse som var gällande under den period som beaktats av den hänskjutande domstolen, det vill säga i juli 1990.

10 Såsom framgår av akten är lagstiftningarna i de två medlemsstater där den berörde skall få invalidförmåner inte av samma typ. Den spanska lagstiftningen nämns i

bilaga 4 såsom en av dem som avses i artikel 37.1, enligt vilka invalidförmånsbelopp är oberoende av försäkringsperiodens längd. Den tyska lagstiftningen återfinns däremot inte bland dessa lagstiftningar.

11 I artikel 40.1 i förordningen föreskrivs att bestämmelserna i kapitlet avseende ålderdom och dödsfall, det vill säga artikel 44—51 tillämpas analogt på arbetstagare som i en följd har omfattats av dessa två typer av lagstiftning.

12 I artikel 45.1 föreskrivs att när det i en medlemsstats lagstiftning krävs att försäkrings-eller bosättningsperioder har fullgjorts för att någon skall få, bibehålla eller återfå rätt till förmåner, skall försäkrings-eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt en annan medlemsstats lagstiftning beaktas i den utsträckning som behövs.

13 Artikel 46 innehåller regler för beviljande av förmåner. I artikel 46.1, som är tillämplig när villkoren för rätt till förmåner är uppfyllda utan att bestämmelserna i artikel 45 behöver tillämpas, föreskrivs att en jämförelse skall göras mellan det förmånsbeloppet som erhålls genom den tillämpliga lagstiftningen och det belopp som erhålls med tillämpning av reglerna i punkt 2 a och b, och där anges att endast det högre av dessa belopp skall beaktas.

14 Artikel 46.2, som är tillämplig när de villkor som krävs i en medlemsstats lagstiftning för att rätt till förmåner skall uppnås endast genom en tillämpning av artikel 45, innehåller följande regler:

"a) Institutionen skall beräkna det teoretiska beloppet för den förmån som personen skulle kunna begära om alla försäkrings-eller bosättningsperioder som har

fullgjorts enligt lagstiftningen i de medlemsstater som den anställde eller egenföretagaren har omfattats av hade fullgjorts i den medlemsstaten och enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar den dag då förmånen beviljas. Om förmånens belopp enligt den lagstiftningen inte är beroende av de fullgjorda periodernas längd, skall detta belopp anses utgöra det teoretiska belopp som avses i detta stycke.

b) Institutionen skall sedan fastställa förmånens faktiska belopp på grundval av det teoretiska belopp som avses i föregående stycke och proportionen mellan längden av de försäkrings-eller bosättningsperioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffar enligt den lagstiftning som denna institution tillämpar och den totala längden av de försäkrings-eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt alla de berörda medlemsstaternas lagstiftningar innan försäkringsfallet inträffade.

c) Om den totala längden av de försäkrings-och bosättningsperioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffar enligt alla de berörda medlemsstaternas lagstiftningar är längre än den maximiperiod som krävs enligt lagstiftningen i en av dessa medlemsstater för rätt till oreducerad förmån, skall den behöriga institutionen i denna stat, när den tillämpar bestämmelserna i denna punkt, beakta denna maximiperiod i stället för de fullgjorda periodernas totala längd. Denna beräkningsmetod får inte leda till att institutionen måste utge en förmån med högre belopp än det som har fastställts för oreducerad förmån i den lagstiftning som den tillämpar."

15 Avslutningsvis innehåller artikel 47 tilläggsbestämmelser för beräkning av förmåner. I dess punkt 1 föreskrivs särskilda bestämmelser för beräkning av det teoretiska belopp som avses i artikel 46.2 a, bland vilka bland annat de två följande bestämmelserna återfinns:

"b) Om förmåner enligt en medlemsstats lagstiftning beräknas på grundval av storleken av inkomster, avgifter eller ökningar, skall denna stats behöriga institution fastställa de inkomster, avgifter och ökningar som skall beaktas med avseende på försäkrings-eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt

andra medlemsstaters lagstiftning på grundval av de genomsnittliga inkomster, avgifter eller ökningar som har godtagits med avseende på de försäkringsperioder som har fullgjorts enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar.

...

e) om förmåner enligt en medlemsstats lagstiftning beräknas på grundval av genomsnittliga avgifter, skall detta genomsnitt fastställas av denna stats behöriga institution uteslutande på grundval av försäkringsperioder som har fullgjorts enligt denna stats lagstiftning."

Den första frågan

16 Genom denna fråga vill den nationella domstolen få klarhet i vilken av de två regler som återfinns i de ovan nämnda bestämmelserna i artikel 47.1 i förordningen som omfattas av det system för beräkning av invalidförmåner som föreskrivs i den spanska lagstiftningen.

17 Lafuente Nieto anser att detta system omfattas av den första regeln, som åsyftas i artikel 47.1 b, eftersom där egentligen fastställs ett direkt samband mellan förmånsbeloppen och lönerna samt mellan avgifterna och ökningarna.

18 Den spanska regeringen anser däremot att systemet omfattas av den andra regeln, som åsyftas i artikel 47.1 e, eftersom den innebär att beräkningen av förmåner görs beroende av "avgifter" som inte motsvarar den verkliga lönen.

19 Kommissionen anser å sin sida att ingendera av bestämmelserna i artikel 47.1 är tillämplig på ett sådant system som det som är i fråga, enligt vilket förmånsbeloppet är oberoende av försäkringsperiodernas längd.

20 Den första regeln är tillämplig på fall där det i den berörda medlemsstatens lagstiftning föreskrivs att beräkningen av förmåner grundas på summan av löner, avgifter eller ökningar och när försäkrings-eller bosättningsperioderna i en annan medlemsstat skall beaktas.

21 Detta fall avser inte ett sådant system som det som beskrivits av den hänskjutande domstolen, enligt vilket förmånsbeloppet inte är beroende av försäkringsperiodernas längd och enligt vilket det vid beräkningen av detta belopp tas hänsyn till de genomsnittliga avgifterna motsvarande den lön som arbetstagaren uppburit under ett visst antal år som föregått den dag då invaliditeten uppstod eller att det i förekommande fall, i fråga om de perioder under vilka den berörde inte var avgiftsskyldig, tas hänsyn till en minimilön. I ett sådant system grundas beräkningen av förmånerna nämligen inte på den faktiska summan av inkomster, avgifter eller ökningar som uppburits under de sammanlagda fullgjorda försäkrings-eller bosättningsperioderna.

22 Den andra regeln, som finns i stycke e vilket lagts till artikel 47.1 i förordningen i samband med Konungariket Spaniens och Republiken Portugals anslutning till gemenskapen, är tillämplig i fall då det i den berörda medlemsstatens lagstiftning föreskrivs att beräkningen av förmåner grundas på de genomsnittliga avgifterna som fastställs med beaktande av endast de försäkringsperioder som fullgjorts enligt nämnda stats lagstiftning.

23 Såsom den hänskjutande domstolen och den spanska regeringen har anfört framgår det av de omständigheter under vilka denna regel har tagits in i förordningen att den just avser ett sådant system för beräkning av invalidförmåner som föreskrivs i den spanska lagstiftningen där det faktiskt föreskrivs att beräkningen av förmåner undantagslöst grundas på genomsnittliga avgifter.

24 Kommissionen anser emellertid att det fall som åsyftas i stycke e skall anses omfattas av domstolens tolkning i dom av den 29 november 1984, Weber (181/83, Rec. s. 4007), enligt vilken tillämpningen av artikel 47.1 under vissa omständigheter inte var möjlig, om det inte först fastställdes en åtskillnad mellan de olika fall som den alltså avsåg. Enligt kommissionens uppfattning kan de regler som anges i detta stycke inte tillämpas på det föreliggande fallet, eftersom det — såsom kommissionen har beslutat i dom av den 9 augusti 1994, Reichling (C-406/93, Rec. s. I-4061) — i artikel 46.2 a krävs att det vid beräkningen av det teoretiska beloppet av förmånen tas hänsyn till den lön som arbetstagaren vid invaliditetens uppkomst uppbar i en annan medlemsstat än den enligt vars lagstiftning det teoretiska beloppet beräknas.

25 Denna argumentation kan inte godtas.

26 Dels innebär den omständigheten att den lösning domstolen kom fram till i den ovan nämnda domen i målet Weber rör alla fall som omfattas av artikel 47.1 inte att denna lösning skall göras allmänt tillämplig och utvidgas till att omfatta alla bestämmelser som införts sedan denna punkt trädde i kraft. I detta avseende skall det dessutom påpekas, såsom generaladvokaten gjorde i punkt 25 i sitt förslag till avgörande, att denna dom avsåg ett system för invalidförmåner som, även om det har vissa likheter med systemet i fråga i det föreliggande målet vid den nationella domstolen, skiljer sig ifrån det genom olika egenskaper.

27 Dels avser domstolens tolkning i den ovan nämnda domen i målet Reichling artikel 46.2 a i förordningen och inte artikel 47.1 som innehåller tilläggsbestämmelser. Även om det är riktigt att den kan vara till nytta vid tolkningen av den sistnämnda punkten och i förekommande fall vid bedömningen av dess giltighet, vilket utgör föremålet för den hänskjutande domstolens övriga frågor, innebär detta inte att stycke e i nämnda punkt inte kan avse ett sådant system som det som är i fråga i tvisten vid den nationella domstolen.

28 Avslutningsvis skall det påpekas att det i rådets förordning (EEG) nr 1248/92 av den 30 april 1992 (EGT nr L 136, s. 7), som trädde i kraft efter den period som beaktats av den hänskjutande domstolen, föreskrivs nya bestämmelser som — såsom framgår av det trettioandra övervägandet och de tillägg som infördes i bilaga 6 avsnitt D punkt 4 till förordning nr 1408/71 — är avsedda att precisera reglerna för tillämpningen av förordningens artikel 47 i synnerhet angående beräkningen av den spanska teoretiska förmånen. Dessa nya bestämmelser bekräftar att punkt 1 i denna artikel som just avser beräkningen av det teoretiska förmånsbeloppet innehåller regler som syftar till den spanska lagstiftningen. I motsats till kommissionens påståenden i dess svar på domstolens fråga är dessa regler inte enbart tillämpliga på systemen för pensioner vid ålderdom och dödsfall utan även analogt — i enlighet med artikel 40.1 i förordningen — på systemen för invalidförmåner när den berörde arbetstagaren — såsom i målet vid den nationella domstolen — i en följd har omfattats av olika typer av lagstiftning.

29 Svaret på den första frågan är följaktligen att artikel 47.1 e, i den lydelse som var gällande i juli 1990, avser ett system för beräkningen av invalidförmåner som grundas på sådana genomsnittliga avgifter som de som föreskrivs i den spanska lagstiftningen.

Den andra och den tredje frågan

30 Genom dessa två frågor vill den hänskjutande domstolen få klarhet i den tolkning som skall ges den ovan nämnda regeln i artikel 47.1 e och i förekommande fall i förenligheten av denna bestämmelse med principerna i artikel 51 i fördraget. Den hänskjutande domstolen har särskilt frågat om inte iakttagandet av dessa principer innebär att det vid beräkningen av de genomsnittliga avgifterna i enlighet med den berörda lagstiftningen skall tas hänsyn till de avgifter som betalats i enlighet med en annan lagstiftning inom ramen för de avgifter som borde ha betalats enligt den förstnämnda lagstiftningen, om den berörde fortfarande skulle ha omfattats av den när invaliditeten uppstod.

31 Lafuente Nieto har gjort gällande att denna sistnämnda tolkning är den enda möjliga, om artikel 47.1 e är tillämplig på hans situation.

32 Den spanska regeringen har däremot hävdat att det framgår av just denna bestämmelse att de genomsnittliga avgifterna skall beräknas med beaktande av endast de försäkringsperioder som har fullgjorts enligt den berörda lagstiftningen.

33 Såsom alla bestämmelser i artikel 47.1, i den lydelse som var gällande under den period som beaktats av den hänskjutande domstolen, utgör regeln i stycke e i denna punkt en tilläggsbestämmelse för beräkningen av förmånens teoretiska belopp som avses i artikel 46.2 a. Denna regel skall följaktligen tolkas mot bakgrund av den sistnämnda bestämmelsen och — såsom domstolen har anfört i fråga om denna i den ovan nämnda domen i målet Reichling — mot bakgrund av den målsättning som fastslagits genom artikel 51 i fördraget där det bland annat anges att migrerande arbetstagare inte skall drabbas av en sänkning av beloppet av de sociala trygghetsförmånerna därför att de har utövat sin rätt till fri rörlighet.

34 I detta hänseende skall det påpekas att tolkningen av den tvistiga regeln inte vållar stora svårigheter när den lagstiftning som är tillämplig är lagstiftningen i den medlemsstat där arbetsoförmågan har uppstått och när de försäkringsperioder som används till att fastställa de genomsnittliga avgifterna faktiskt har fullgjorts i nämnda stat. Detta är till exempel fallet för en anställd som blir arbetsoförmögen i Spanien och kan få rätt till förmåner enligt denna stats lagstiftning, endast om det tas hänsyn till de perioder som har fullgjorts enligt en annan typ av lagstiftning, och som har betalat avgifter i Spanien under den period som används till att beräkna de genomsnittliga avgifterna.

35 Detta är emellertid inte fallet i den situation som utgör föremålet för det föreliggande målet vid den nationella domstolen, där den berörde dels har drabbats av arbetsoförmåga i en medlemsstat vars lagstiftning är av en annan typ än den lagstiftning som är tillämplig, dels inte har betalat avgifter enligt denna senare lagstiftning under den period som används till att fastställa de genomsnittliga avgifterna.

För en sådan situation föreskrivs i den spanska lagstiftningen inte enbart att förmånsberäkningen grundas på genomsnittliga avgifter i den mening som avses i den tvistiga regeln. Där anges närmare att en minimigrund, i fall av bristande avgiftsskyldighet under hela eller en del av referensperioden, delvis eller helt ersätter den genomsnittliga grunden vilket kan leda till att den migrerande arbetstagaren behandlas mindre gynnsamt.

36 Det har nämligen inte bestridits att om Lafuente Nieto hela tiden hade arbetat i Spanien och fullgjort alla sina försäkringsperioder där, skulle han inte ha betraktats som en arbetstagare som inte hade avgiftsskyldighet under den period som omedelbart föregick den dag då hans arbetsoförmåga uppstod. Han skulle följaktligen ha fått rätt till en större invalidpension än den som beviljats honom.

37 Regeln i artikel 47.1 e i förordningen som avser ett system för beräkning som i princip grundas på sådana genomsnittliga avgifter som föreskrivs i den spanska lagstiftningen har inte till syfte och kan i vilket fall som helst inte ha till resultat att, med undantag av och i vissa situationer som är karakteristiska för arbetare som har utövat sin rätt till fri rörlighet, tillåta ett annat beräkningssätt som grundas på minimiavgifter.

38 I fallet vid den nationella domstolen hade Lafuente Nieto under den period som enligt den spanska lagstiftningen beaktas vid beräkningen av de genomsnittliga avgifterna visserligen ingen skyldighet att betala avgifter i Spanien, men han hade denna skyldighet i en annan medlemsstat. Detta konstaterande borde ha beaktats av den behöriga spanska institutionen i enlighet med artikel 47.1 e, vilken skall tolkas mot bakgrund av det ovan i punkt 33 nämnda syftet, eftersom den migrerande arbetstagaren inte skall drabbas av en minskning av det förmånsbelopp som han skulle ha uppburit, om han inte hade varit en migrerande arbetstagare (den ovan nämnda domen i målet Reichling, punkt 26).

39 Ett sådant konstaterande innebär emellertid inte att beräkningen av de genomsnittliga avgifterna, i motsats till föreskrifterna i artikel 47.1 e enligt vilka denna genomsnittliga grund fastställs med avseende på endast de försäkringsperioder som har

fullgjorts enligt den berörda lagstiftningen, skall grundas på beloppet av de avgifter som har betalats i den andra medlemsstaten. Där anges enbart att nämnda grund i en sådan situation skall vara densamma för den berörde som om han hade varit fortsatt avgiftsskyldig enligt den berörda lagstiftningen.

40 I en sådan situation som den som utgör föremålet för tvisten vid den nationella domstolen, och om endast beloppet av de avgifter som inbetalats enligt den berörda lagstiftningen skall beaktas, skall detta belopp alltså uppräknas och uppvärderas så att det motsvarar den avgift som den berörde egentligen skulle ha betalat, om han skulle ha fortsatt att utöva sin verksamhet på samma villkor i medlemsstaten i fråga.

41 Denna tolkning bekräftas av de nya bestämmelser som infördes i bilaga 6 avsnitt 4 punkt D i förordning nr 1408/71 genom den ovan nämnda förordning nr 1248/92 enligt vilka "beräkningen av den teoretiska spanska förmånen [skall] ske på grundval av den försäkrades faktiska avgifter under åren närmast före betalningen av den sista avgiften till den spanska socialförsäkringen" och "det fastställda pensionsbeloppet skall ökas och regleras för varje efterföljande år och till och med året närmast föregående det då försäkringsfallet inträffar för pensioner av samma slag".

42 Dessa nya bestämmelser, som trädde i kraft efter den period som den hänskjutande domstolen beaktat, är i vanliga fall inte direkt tillämpliga på målet vid den nationella domstolen, med undantag för den möjlighet som ges de berörda genom den nya artikel 95a i förordningen att begära förnyad granskning av sina rättigheter med beaktande av dessa regler. Såsom generaladvokaten emellertid anfört i punkt 53 i sitt förslag till avgörande avser bestämmelserna i fråga, som inskränks till att närmare ange betalningssätten, genom att det i dem föreskrivs att de genomsnittliga avgifterna fastställs med hänsyn endast till de försäkringsperioder som fullgjorts enligt den berörda lagstiftningen, utan att därför ändra innehållet i artikel 47.1 e, endast att garantera förenligheten med de principer som anges i artikel 51 i fördraget.

43 Den andra och den tredje frågan skall följaktligen besvaras så, att artikel 47.1 e i förordningen, i den lydelse som var gällande i juli 1990, och som skall tolkas i enlighet med den målsättning som fastslagits i artikel 51 i fördraget, innebär att beräkningen av de genomsnittliga avgifterna i en sådan situation som den som utgör föremålet för tvisten vid den nationella domstolen grundas på beloppet av endast de avgifter som betalats enligt den berörda lagstiftningen och att förmånens teoretiska belopp som följaktligen erhålls vederbörligen skall uppvärderas och ökas som om den berörde hade fortsatt att utöva sin verksamhet på samma villkor i medlemsstaten i fråga.

Den fjärde och den femte frågan

44 Med beaktande av svaret på den första frågan saknas det anledning att besvara den fjärde och den femte frågan.

Den sjätte frågan

45 Genom denna sista fråga vill den nationella domstolen få klarhet i om artikel 46.2 c i förordningen, i den lydelse som då var gällande, är tillämplig på ett sådant system för invalidpensioner som det som föreskrivs i den spanska lagstiftningen och om den maximiperiod som krävs för rätt till en oreducerad förmån, vilken den behöriga institutionen enligt denna bestämmelse följaktligen skall ta i beaktande i stället för den totala längden av försäkringsperioderna, motsvarar den minimiavgiftsperiod som är nödvändig för att få rätt till pension.

46 Lafuente Nieto har föreslagit att frågan skall besvaras jakande och hävdat att summeringen av försäkringsperioderna enligt artikel 45.1 i förordningen aldrig skall gå utöver vad som är nödvändigt och att tillämpningen av artikel 46.2 c i detta syfte

har tillåtits i flera av domstolens domar (se bland annat dom av den 11 juni 1992, Di Crescenzo och Casagrande, C-90/91 och C-91/91, Rec. s. I-3851).

47 Den spanska regeringen och kommissionen anser däremot att bestämmelsen i fråga inte är tillämplig på ett sådant system som det som föreskrivs i den spanska lagstiftningen och enligt vilket beloppet av förmånerna inte är beroende av försäkringsperioderna.

48 Denna argumentation kan inte godtas.

49 Det skall inledningsvis erinras om att den regel som nämns i artikel 45.1, till vilken käranden vid den nationella domstolen hänvisat, rör erhållande, bibehållande eller återfående av rätten till förmåner och inte beräkningen av förmånsbeloppet för vilken regler fastslås i artikel 46 och följande artiklar.

50 Vidare avser den rättspraxis som nämnts av Lafuente Nieto inte de situationer där summeringen av försäkringsperioderna i enlighet med artikel 45 är nödvändig för att rätten till förmåner skall uppstå, vilket är fallet i målet vid den nationella domstolen. Rättspraxis avser situationer där rätten till förmån har erhållits utan att det varit nödvändigt att tillämpa denna artikel där det i enlighet med artikel 46.1 finns skäl att göra en jämförelse mellan de förmåner som skall utbetalas med tillämpning av nationell rätt och dem som skulle utbetalas med tillämpning av gemenskapsrätt (se bland annat den ovan nämnda domen i målet Crescenzo och Casagrande, punkt 15—17).

51 Avslutningsvis framgår det av själva lydelsen av artikel 46.2 c, i den lydelse som var gällande vid den period som beaktats av den nationella domstolen, att denna regel är tillämplig, om den totala längden av de försäkringsperioder som har fullgjorts i alla medlemsstater i fråga är längre än den maximiperiod som krävs enligt lagstiftningen i en av dessa stater för rätt till oreducerad förmån. Denna sistnämnda definition kan endast avse lagstiftningar enligt vilka förmånerna i princip beräknas med beaktande av de fullgjorda perioderna.

52 Den tvistiga regeln har införts för att lösa de problem som kan uppstå i samband med beräkningen av avgångspensioner med beaktande av försäkringsperiodernas längd när det finns en maximiperiod efter vilken pensionsbeloppet inte längre kan öka. Efter att ursprungligen ha återfunnits i artikel 46.2 c i förordningen har denna regel överflyttats till artikel 47.1 a genom den ovan nämnda förordning nr 1248/92 och kompletterats med preciseringen att "[b]estämmelsen [inte] gäller förmåner vilkas storlek är oberoende av försäkringsperiodernas längd".

53 Såsom framgår av det förhållandet att det i övervägandena i förordning nr 1248/92 inte lämnas någon förklaring till överflyttningen, kan denna och preciseringen inte betraktas som införande av en ny bestämmelse i reglerna, utan endast som en klarläggande åtgärd som bekräftar den tolkning som getts ovan (se per analogi den ovan nämnda domen i målet Reichling, punkt 29).

54 Den sjätte frågan skall följaktligen besvaras så, att artikel 46.2 c, i den lydelse som var gällande i juli 1990, inte avser beräkningen av invalidförmåner enligt ett sådant system som det som föreskrivs i den spanska lagstiftningen och enligt vilket beloppet av förmånerna inte är beroende av försäkringsperiodernas längd.

Rättegångskostnader

55 De kostnader som har förorsakats den spanska regeringen, Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 31 maj 1994 förts vidare av Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco — följande dom:

1) Artikel 47.1 e i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 och efter den anpassning som skett genom bilaga 1 VIII i akt för anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Republiken Portugal och anpassningarna av fördragen, avser ett system för beräkning av invalidförmåner som grundas på sådana genomsnittliga avgifter som föreskrivs i den spanska lagstiftningen.

2) Artikel 47.1 e i den ovan nämnda förordning nr 1408/71 som skall tolkas i enlighet med den målsättning som fastslagits genom artikel 51 i EEG-

fördraget, sedermera EG-fördraget, innebär att beräkningen av de genomsnittliga avgifterna i en sådan situation som den som utgör föremålet för tvisten vid den nationella domstolen grundas på beloppet av endast de avgifter som betalats enligt den berörda lagstiftningen och att förmånens teoretiska belopp som följaktligen erhålls vederbörligen skall uppvärderas och ökas som om den berörde hade fortsatt att utöva sin verksamhet på samma villkor i medlemsstaten i fråga.

3) **Artikel 46.2 c i den ovan nämnda förordning nr 1408/71 avser inte beräkningen av invalidförmåner enligt ett sådant system som föreskrivs i den spanska lagstiftningen och enligt vilket beloppet av förmånerna inte är beroende av försäkringsperiodernas längd.**

Edward Puissochet Jann

Sevón Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 september 1996.

R. Grass

Justitiesekreterare

D. A. O. Edward

Ordförande på femte avdelningen